

26. august 2021

UPA 2022/167

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara.

Qanoq iliornikkut qitiusumiit eqiterussinerup millisarnera inunnut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Inatsisartuni ilaasorta, Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Qineqqusaartut neriorsuuterparujussuaqartarput innuttaasut atugaannik oqilisaarusullutik. Ajoraluartumilli neriorsuuterparujussuit akeqarput, inernerivaalu qitiusumiit akisussaaffik alliaruinnartoq, aningaasartuutit amerliartortut, allaffissornerujussuaq annertusiarortoq.

Inuiaqatigiinnilu aaqqeerusulluta Inatsisartuni siunnersuuterparujussuarnik nassiusaqaartarpugut allaffissornerujussuarmik kinguneqartussanik. Siunnersuusiussagaangattalu Naalackersuisut apereqqaartariaqartarpagut pissutsit atuuttut paaserusullugit, aningaasatigullu kingunissai paaserusullugit. Naalackersuisoqarfinnilu suliat amerlareersut suli Inatsisartut Naalackersuisunut suliakkeeqattaartarpagut, allaallu Naalackersuisoqarfinni atorfilittanik amerlanerusunik pissarsiortariaqartarlutik. Eqqaamaneqassaarlutik Naalackersuisoqarfinni atorfilik ataaseq ukiumut miliuunip affaata missaani akeqartarmat. Taamaattumillu aamma Naalackersuisunut apeqqutit amerliartortillugit miliuunerpaalunnik akeqartarlutik.

Nunatsinni akisussaaffipparujussuit, Kommuniniit suliarineqarsinnaagaliuartut, inuit namminneerlutik suliarisinnaasaralutik, namminersortullu suliarisinnaasaralutik qitiusumiit alliaruinnartumit suliarineqartarput. Allaammi aamma kommunit akisussaaffii ajoraluartumik annertoqarujussuupput. Ila paaserusunnarpoq sooq taamarujussuaq pisortaniit aqutsinerujussuaq pisariaqartitsigineripput. Ilami allaat Avannaata Kommuniani atorfillit 1.700-uupput, innuttaasut 10.000 missaaniittut. Imaapporlu Avannaata Kommuniani tamakkiisumik innuttaasut 17%-ii Kommunimut atorfinitsinneqarsimapput.

Oqartoqarsinnaagaluarpogut oqaatsit marluk atorlugit sulinerup allaffissornerujussuaq pilersikkaa. Eqqaamassavarpullu suliasarparujussuit taakku uagut nammineerluta pilersitarigatsigit. Innuttaasulli ilinniarluarsimasut amerliartorunik, ilinniarusussuseq qaffakkiartussappat, sulineq annertunerujussuarmik pilerinarsartariaqarparput, qaffasissumik ilinniarusussuseq qaffasartariaqarparput. Inuillu inatsisitigut, aningaasatigullu kiffaanngissuseqarnerulertikkutsigit akileraarujussuarterunnaartillugillu, sulerusussuseq annertusarsinnaavarput, nammineerluta atorfiit pisariaqartitaqut tigusunnaalissallutigit.

Inuiaqatigiinni pisortaniit aqutsineq sapinngisamik appasinnerpaarpaaffianiittariaqarpoq. Ajoraluartumillu nunatsinni pisortat pigisaanni aqutaannilu sulisut sulisinnaasut 80%-iisa tungaanut amerlatigaat. Namminersortut amerlanerujussuusariaqaraluarput, pisortallu aqutaat

appasinnerpaaffianiilluni. Imaassanngilarmi oqarutta suliffinnik ataavartunik pilersitsiniarluta pisortani sulisut amerlisassagigut.

Akisussaaffipparujussuarnimmi pisortaniit tigooraaginnavitsilluta, allaffissornerujussuarmillu alliaartuaartitsilluta aningaasartuutit qaffakkiartuinnavissapput akileraartartuniit akilerneqartartussa. Naatsorsuutigiinnavissanngilagullu aatsitassat, aalisakkat, mittarfissuit allallu avatangiisitsinniit pilersitat. Nukilli annerpaaq inummiippoq, inuk piumassusilik sulerusuttoq kiffaanngissusilik, nammineerusuttoq, akileraaruterparujussuarnik artukkerneqanngitsoq.

Pisortanik qinikkanillu naatsorsuuteqarpallaarsimanerpugut? Nunatta qitornani kissumiaannarusunnerpai? Piffissanngunnginnerpa innuttaasut kiffaanngissuseqarnerulersissallugit?

Qinikkaniimmi oqariartaasiuvoq "suliffeqarfinnik pilersitsisariaqarpugut", aamma "anigaasarsiorfissatsinnik pilersitsisariaqarpugut", imaassannginnerpa inuit namminersortut suliffeqarfinnik pilersitsisut? Uagullu politikikkut aporfissaasinnaasunik paaalluta, sinaakkutissanillu pitsaasunik pilersitsilluta.

Innuttaasut kiffaanngissuseqarnerusariaqarput, qulaaniillu aqunneqarpallaaratik. Kiffaanngissusermi tassaavoq inuup pisinnaatitaaffia pingaarnerpaaq. Imaassanngilarlu pisortaniit naatsorsuuteqartuarnissaq, nammineerlutalu annerusumik akisussaaffimmik tigussilluta.

Tupigineqarsinnaavorlu innuttaasut namminiilivikkusuttut sooq taamarujussuaq pisortat isumalluutigiuassaneraat. Namminiilivinniarnermi pisortaniit qinikkaniillu pilersinneqarnavianngilaq, noqqaassutaannaasusasaanilu. Tassaavorli inuit nammineersinnaasut kiffaanngissuseqartullu nammineerlutik angusassaat.

Qinikkatununa suna akisussaaffigissagipput? Inuit inuunerat aquttusaaanngilarput. Ilinniarsinnaaneq qulakkeertussaavarput, peqqinnissaqarfik pitsaasoq qulakkiigassarivarput, aqquusineqarnissarlulaku qulakkeertussaallugu kiisalu sanngiinnerpaartagut isumassussallugit. Pingaarnerpaaavorlu inuit kiffaanngissuseqarnissaannik qulakkeerinneqataassalluta killilersuivallaarunnaarlutalu. Massakkutummi ingerlaannarniarutta nunarput kommunistiskinngoraluttuinnassaaq, innuttaasullu pisortanik naatsorsuuteqarnerulersikkiartussallutigik, kiffaanngissusiarlugillu.

Oqartarpugut qallunaat nunaanniit aqunneqarluta naqisimaneqarlutalu. Uagulliuna nammineerluta inatsisiliatsinnik, pisortaniit qitiusumiillu qulaaniit aqutsinerujussuatta killilersoraatigut.

Oqaannarsinnaanngilagummi allaffissornerujussuaq killilersortariaqaripput, nammineerlutami qinikkatut suliaakkiussarparujussuatsinnik tamakku pilersitaammata. Taamaalilluta Atassummiit Inatsisartut tamassi suleqatiseraassi, qanoq iliorutta inuit kiffaanngissuseqarnerulersinnaavagut, akisussaaffeqarnerulersillugit.